

Andrzej F. Dziuba

"La santificación del trabajo", José Luis Illanes, Madrid 1980 : [recenzja]

Studia Theologica Varsaviensia 21/1, 320-322

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

N.p. w powołaniu się na książkę E. Schillebeeckxa zakradło się kilka błędów (por. s. 38). Także w powołaniach się na Pismo św. przydałaby się jednolitość określenia poszczególnych ksiąg: skróty lub bardziej pełne nazwy.

Publikacja O. Bednarskiego jest cenną pomocą dla współczesnych chrześcijan w drodze realizacji swego powołania w warunkach aktualnej sytuacji świata. Wydaje się, że po tę książkę może sięgnąć także wielu „szukających” oraz młodzież stająca często na rozdrożu wspólnych trudności tak jaskrawych w ich życiu. Zwrócenie uwagi na rolę nadziei chrześcijańskiej pozwala, jak sugeruje autor, bardziej właściwie spojrzeć na własne życie zdążające ku eschatycznej pełni. Pewne uwagi czy skróty budzące pytania czy wątpliwości wynikają z określonej koncepcji filozoficzno-teologicznej autora oraz syntetycznego charakteru prezentowanej problematyki. Książka ta zawiera z pewnością także wiele osobistych przemyśleń, nie tyle teoretycznych, co raczej aplikowanych do praktycznego życia autora. Należy wyrazić wdzięczność O. Bednarskiemu za tę publikację i życzyć jednocześnie dalszych osiągnięć tak naukowych jak i ukierunkowanych bardziej na praktyczną realizację rzeczywistości chrześcijaństwa.

Andrzej F. Dziuba

José Luis Illanes. *La santificación del trabajo*. Bibliotheca Palabra — 30. Ediciones Palabra. Madrid 1980 s. 184.

W języku polskim, i to polskich autorów, ukazała się już spora liczba publikacji traktujących o pracy, np. kard. Wyszyńskiego, Bartnika, Strzeszewskiego czy Majki. Publikacje te stanowią ubogacenie tak teologicznego jak i filozoficznego spojrzenia na ten przejaw, chyba najbardziej podstawowy, aktywności ludzkiej jakim jest praca. Konieczne jest jednak, oprócz teoretycznych analiz zwrócenie uwagi na walor praktyczny pracy w drodze realizacji powołania zbawczego każdego człowieka. Podkreślenie, iż stanowi ona środowisko uświęcenia każdego, wykonującego ją z odpowiednim zaangażowaniem serca i ducha pozwala na odzyskanie pracy w jej roli zadanej przez Boga.

Problematyka pracy, zwłaszcza w jej praktycznej aplikacji zbawczej stanowi jedno ze szczególnie żywych zagadnień duchowości „Opus Dei”. Mówiąc bardziej precyzyjnie idzie o uświęcenie pracy w całości jej realizacji. Zagadnieniu temu poświęcił swe studium Dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Nawarry w Pampelunie (Hiszpania) José Luis Illanes, zatytułowane, *La santificación del trabajo*. Warto na wstępie odnotować, iż wydanie to jest przepracowanym i poszerzonym wznowieniem, bardzo popularnej książki, *La santificación del trabajo. Tema de nuestro tiempo*.

Prezentowane studium poprzedzone jest prologiem, który poświęcony został zasygnalizowaniu generalnych uwag odnośnie do samego dzieła „Opus Dei” jak i problematyki poruszanej w pracy (s. 7—14). Właściwy korpus treściowy książki podzielony jest na cztery rozdziały. Pierwszy rozdział zatytułowany, wprowadzenie, opatrzony jest podtytułem: praca, temat odzyskany dla teologii duchowości (s. 15—27). Autor zwraca uwagę na ważność i potrzebę zajmowania się pracą od strony teologicznej, co w konsekwencji jest ogromnie przydatne w duchowości

pracy. Uwagi tu zamieszczone stanowią wprowadzenie do dalszych rozdziałów.

Kolejny rozdział ukazuje problematykę: Opus Dei i wartość pracy (s. 29—70). Mówiąc bardziej precyzyjnie, co zresztą wyraża podtytuł, idzie tu o uwagi odnośnie do historii duchowości. Autor zwraca najpierw uwagę na biblijny obraz pracy, przy czym podkreśla, iż Pismo św. wymaga, w tym względzie, ponownego i bardziej właściwego odczytania. Praca w świetle nauki biblijnej jest ściśle złączona z człowiekiem, i stanowi w stosunku do niego płaszczyznę samorealizacji z jednoczesnym ukierunkowaniem zbawczym. J. L. Illanes przechodzi następnie do ukazania pracy w relacji do jednego z jej przejawów, a mianowicie pracy zawodowej. Po tych uwagach fundamentalnych omawia postawę wobec pracy w historii duchowości, zwracając jednocześnie wrażliwość na jej różnorodność i bogactwo form. Oczywiście, po to, aby móc je wykorzystać we współczesnym stosunku do pracy. Całość drugiego rozdziału kończy spostrzeżeniami odnoszącymi się do relacji, człowiek i świat, która, jego zdaniem, stwarza wiele wątpliwości i trudności na gruncie duchowości chrześcijańskiej (przynajmniej w historii).

Opus Dei i duchowość świecka, to tematyka trzeciego rozdziału, który posiada podtytuł: Praca, świętość i apostołstwo pośród świata (s. 71—164). Człowiek, a szczególnie chrześcijanin jest powołany do świętości i to w danym i określonym środowisku świata, jak stwierdza autor. Powołany jest jako osoba, wolna i będąca obrazem Boga z jednoczesnym obdarowaniem Jego łaską. Człowiek, podkreśla bardzo mocno Illanes, jest ze świata, i to precyzuje jeszcze bardziej jego boże i ludzkie powołanie. Zaangażowanie w rzeczywistość świata, najczęściej sprowadza się do wykonywanej pracy, i stąd kolejna grupa zagadnień zatytułowana została: Pracować i pracować dobrze. Oczywiście życie chrześcijanina nie może ograniczać się tylko do pracy. Konieczne jest, mimo bycia pośród świata, kontemplatywne nastawienie poszczególnych aktów, myśli czy postaw ludzkich. Następnie J. L. Illanes zwraca uwagę na potrzebę ciągłej świadomości dziecięstwa Bożego w życiu codziennym. Zaangażowanie w dzieło Królestwa Bożego oprócz pracy i kontemplacji, zdaniem autora, wymaga także apostołskiej postawy, która idzie w bardzo ścisłej łączności z obydwojma pierwszymi. Apostołstwo jest drogą uświęcenia spełnianej pracy. W ostatnim punkcie tego rozdziału ukazane zostały zadania chrześcijanina jako siewcy pokoju i radości, jak dosłownie mówi autor.

Czwarty rozdział prezentowanego studium, stanowiący zarazem epilog, opatrzony został podtytułem, który zwraca uwagę na potrzebę teologii pracy (s. 165—180). Potrzeba taka jawi się wyraźnie zwłaszcza w kontekście dokumentów Vaticanum II. Teologiczna analiza rzeczywistości pracy może być ubogaceniem jej samej oraz właściwym jej ukierunkowaniem w procesie zbawczym na etapie pielgrzymowania ziemskiego.

J. L. Illanes, w prezentowanym studium kreśli, w formie bardzo przystępnej, interesujące elementy teologiczne i ascetyczne duchowości Opus Dei, w odniesieniu do pracy. Wydaje się jednak, że prawdy te nie stanowią odkrycia tego ruchu, bowiem na przestrzeni dziejów duchowości zawsze był aktualny duch łączenia pracy i zbawienia. Była ona zawsze określana jako jedna z dróg dojścia do chwały wiecznej. Chrześcijanin, niezależnie od swych formalnych zaangażowań, gdy

przeżywa w całej pełni swe chrześcijaństwo, widzi zbawczy wymiar pracy. Jej uświęcenie jest naturalną konsekwencją takiej postawy.

W zakresie bibliograficznym oraz cytowanych tekstów przeważają zdecydowanie wypowiedzi założyciela Opus Dei, Josemaría Escrivá de Balaguer. Wydaje się, iż praca ta jest szczególnie cenna w osobistej lekturze, która stanowić może pomoc w drodze uświęcenia pracy. Uwagi tu zawarte można wykorzystać także w zajęciach z teologii moralnej, a zwłaszcza duchowości chrześcijańskiej.

Andrzej F. Dziuba